

Στον δρόμο της επιστροφής

Επαναπροωθήσεις ασυνόδευτων ανηλίκων μεταναστών και
ενηλίκων αιτούντων άσυλο με συνοπτικές διαδικασίες από την
Ιταλία στην Ελλάδα

Copyright © 2013 Human Rights Watch

All rights reserved.

Printed in the United States of America

Cover design by Rafael Jimenez

Human Rights Watch is dedicated to protecting the human rights of people around the world. We stand with victims and activists to prevent discrimination, to uphold political freedom, to protect people from inhumane conduct in wartime, and to bring offenders to justice. We investigate and expose human rights violations and hold abusers accountable. We challenge governments and those who hold power to end abusive practices and respect international human rights law. We enlist the public and the international community to support the cause of human rights for all.

Human Rights Watch is an international organization with staff in more than 40 countries, and offices in Amsterdam, Beirut, Berlin, Brussels, Chicago, Geneva, Goma, Johannesburg, London, Los Angeles, Moscow, Nairobi, New York, Paris, San Francisco, Tokyo, Toronto, Tunis, Washington DC, and Zurich.

For more information, please visit our website: <http://www.hrw.org>

Στον δρόμο της επιστροφής

Επαναπροωθήσεις ασυνόδευτων ανηλίκων μεταναστών και ενηλίκων αιτούντων άσυλο με συνοπτικές διαδικασίες από την Ιταλία στην Ελλάδα

Σύνοψη.....	1
Συστάσεις.....	6
Προς την ιταλική κυβέρνηση	6
Προς την ελληνική κυβέρνηση	7
Προς την Ευρωπαϊκή Ένωση	9
Προς το Συμβούλιο της Ευρώπης	9
Προς τα Ηνωμένα Έθνη	10
Προς τις ιδιωτικές αεροπορικές εταιρείες	10

Σύνοψη

Ο Ahmed S. εγκατέλειψε την εστία του στο Αφγανιστάν το 2011 φοβούμενος για τη ζωή του, ύστερα από περιστατικό που μας περιέγραψε ως επίθεση από τους Ταλιμπάν. Σε ηλικία 17 ετών, ταξίδεψε μόνος του οδικώς για την Ελλάδα, όπου κατόρθωσε να φτάσει στο λιμάνι της Πάτρας, σημείο το οποίο προτιμούν οι μετανάστες που επιδιώκουν να επιβιβαστούν λαθραία σε πλοία με προορισμό την Ιταλία.

Ύστερα από αρκετές πολύμηνες ανεπιτυχείς προσπάθειες, ο Ahmed κατόρθωσε τελικά να κρυφτεί κάτω από φορτηγό το οποίο επιβιβάστηκε σε πλοίο με προορισμό λιμάνι της Ιταλίας. Παρέμεινε κρυμμένος πάνω σε κιβώτιο μεταξύ των αξόνων επί 18 ώρες, ενώ το πλοίο διέσχιζε την Αδριατική Θάλασσα. Ωστόσο, αντί να βρει καταφύγιο κατά την άφιξή του, ο Ahmed ήρθε αντιμέτωπος με τις αστυνομικές αρχές, οι οποίες προχώρησαν άμεσα στη σύλληψή του.

«Τους είπα όλη την ιστορία [όσα συνέβησαν στο Αφγανιστάν], τους έδειξα την ουλή», είπε, αναφερόμενος στο τραύμα που ισχυρίζεται ότι υπέστη κατά τη διάρκεια της επίθεσης από τους άνδρες στο Αφγανιστάν. «Δεν υπήρχε μεταφραστής... Έδειχνα με το δάχτυλο, και με μερικές λέξεις στα Αγγλικά. Μιλούσαν και δεν μπορούσα να καταλάβω».

Παρά το γεγονός ότι ο Ahmed ήταν ανήλικος και παρά την επιθυμία του να υποβάλει αίτημα ασύλου, ποτέ δεν είχε την ευκαιρία να μιλήσει με δικηγόρο ή να έρθει σε επαφή με εκπρόσωπο ΜΚΟ στην Ιταλία, και ποτέ δεν έλαβε ενημέρωση για τα δικαιώματά του ή τη διαδικασία που ακολουθούσαν οι ιταλικές αρχές. Αντιθέτως, τέσσερις μόλις ώρες μετά την άφιξή του, οι ιταλικές λιμενικές αρχές έστειλαν τον Ahmed πίσω στην Ελλάδα με το ίδιο πλοίο με το οποίο είχε μεταβεί εκεί. Μόνο που αυτήν τη φορά ταξίδεψε μέσα σε κελί στο μηχανοστάσιο του πλοίου, έχοντας στη διάθεσή του μόνο ψωμί και βούτυρο για να τραφεί και χωρίς να διαθέτει πρόσβαση σε αποχωρητήριο. «Ημουν ολομόναχος», είπε.

Τρύπα στην περίφραξη του λιμανιού της Πάτρας, Ελλάδα• οι μετανάστες χρησιμοποιούν τρύπες, όπως αυτές, για να εισέλθουν στο λιμάνι και να επιβιβαστούν λαθραία σε πλοία.
© 2012 Human Rights Watch

* * *

Η παρούσα έκθεση, η οποία στηρίζεται σε συνεντεύξεις με 29 μετανάστες και αιτούντες άσυλο –άνδρες και αγόρια– που είχαν επαναπροωθηθεί στην Ελλάδα από Ιταλούς συνοριοφύλακες, καθώς και με εμπειρογνώμονες, κοινωνικούς λειτουργούς και κυβερνητικούς αξιωματούχους, τεκμηριώνει τα ταξίδια και τη μεταχείριση των χιλιάδων μεταναστών και αιτούντων άσυλο –μεταξύ των οποίων και ασυνόδευτοι ανήλικοι μετανάστες, όπως ο Ahmed– που επιβιβάζονται λαθραία σε πλοία από την Ελλάδα με προορισμό την Ιταλία κάθε χρόνο. Το ταξίδι αυτό καθαυτό είναι εκ φύσεως επικίνδυνο, εγκυμονώντας τον κίνδυνο του ακρωτηριασμού ή του θανάτου για όσους αποφασίζουν να κρεμαστούν κάτω από εμπορικά φορτηγά ή να κρυφτούν μέσα σε εμπορευματοκιβώτια-ψυγεία ή δεξαμενές καυσίμου.

Βάσει του διεθνούς δικαίου, η Ιταλία υποχρεούται να αποφασίζει κατά πόσον ένα άτομο το οποίο εκφράζει φόβο για ενδεχόμενη επαναπροώθηση χρήζει πράγματι διεθνούς προστασίας ως πρόσφυγας ή θα αντιμετωπίσει παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του σε περίπτωση απέλασης. Σύμφωνα επίσης με τα διεθνή πρότυπα, οι ασυνόδευτοι ανήλικοι θα πρέπει να γίνονται δεκτοί στο έδαφος της χώρας, προκειμένου να προσδιορίζεται το βέλτιστο συμφέρον τους. Σε περιπτώσεις αμφισβήτησης της ηλικίας, ο

μετανάστης θα πρέπει να τεκμαίρεται ως ανήλικος και να γίνεται δεκτός στο έδαφος της χώρας έως ότου ολοκληρωθεί η διαδικασία προσδιορισμού της ηλικίας.

Ωστόσο, στην παρούσα έκθεση διαπιστώνεται ότι, με την άφιξή τους στα ιταλικά λιμάνια της Αδριατικής, οι ασυνόδευτοι ανήλικοι μετανάστες και ενήλικες αιτούντες άσυλο υποβάλλονται σε ανεπαρκείς ή ανύπαρκτες διαδικασίες ελέγχου που παραβιάζουν το εθνικό και διεθνές δίκαιο, δεδομένου ότι παραλείπεται, μεταξύ άλλων, η εξέταση της ηλικίας και η παροχή ενημέρωσης για τα δικαιώματά τους.

Πολλοί από τους μετανάστες, μεταξύ των οποίων και ασυνόδευτοι ανήλικοι, που παραχώρησαν συνέντευξη για τους σκοπούς της παρούσας έκθεσης κατήγγειλαν ότι τελούσαν υπό περιορισμό σε άθλιες συνθήκες, όπως το ότι παρέμειναν σιδηροδέσμιοι χωρίς πρόσβαση σε επαρκές φαγητό, νερό ή σε αποχωρητήρια καθ' όλο το ταξίδι της επιστροφής.

Παρά τις σαφείς υποδείξεις της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα του Παιδιού και του Προγράμματος δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τους ασυνόδευτους ανηλίκους (2010-2014) σχετικά με τις ενδεδειγμένες διαδικασίες υποδοχής ασυνόδευτων ανηλίκων, οι ιταλικές λιμενικές αρχές δεν επιτρέπουν πάντα την είσοδο ανηλίκων στο ιταλικό έδαφος, προκειμένου να προσδιοριστεί το βέλτιστο συμφέρον τους. Ούτε παρέχουν σε ανηλίκους συστηματική πρόσβαση σε κηδεμόνα, όπως προκύπτει από έρευνα της Human Rights Watch και από αναφορές εισαγγελέων προστασίας ανηλίκων στην Ιταλία. Με το να μην προβαίνουν σε προσδιορισμό της ηλικίας ή με το να μην παρέχουν σε όσους διατείνονται ότι είναι ανήλικοι το ευεργέτημα της αμφιβολίας πριν από την επαναπροώθησή τους στην Ελλάδα, οι ιταλικές λιμενικές αρχές ενδέχεται, συν τοις άλλοις, να στερούν από μετανάστες που θα μπορούσαν να είναι ανήλικοι την προστασία που δικαιούνται βάσει του διεθνούς δικαίου.

Πέρα από τις παραλείψεις σε επίπεδο ελέγχων, οι αρχές παρεμποδίζουν συστηματικά την πρόσβαση των μεταναστών σε δικηγόρους, ΜΚΟ, παρόχους υπηρεσιών, διερμηνείς και άλλες πηγές ενημέρωσης και προστασίας.

Η κατάσταση για τους μετανάστες και τους αιτούντες άσυλο στην Ελλάδα είναι τραγική. Η Ελλάδα, μία από τις κυριότερες πύλες εισόδου στην ΕΕ, περιορίζει σημαντικά τον αριθμό των ατόμων που δικαιούνται να υποβάλουν αίτημα ασύλου, αφήνοντας ευάλωτους αιτούντες άσυλο στον δρόμο χωρίς φαγητό ή κατάλυμα. Η ξενοφοβική βία σε βάρος μεταναστών και

Φορτηγά όπως αυτά, στα οποία επιβιβάζονται λαθραία μετανάστες ευελπιστώντας να φτάσουν στην Ιταλία, τη στιγμή της φόρτωσής τους σε πλοία στο λιμάνι της Πάτρας. Οι μετανάστες κρύβονται μεταξύ των αξόνων, μέσα σε δεξαμενές καυσίμου ή σε εμπορευματοκιβώτια-ψυγεία. © 2012 Human Rights Watch

«Δουβλίνο II») τον εξέθεσε σε εξευτελιστικές συνθήκες μεταχείρισης. Από τότε, η Ιταλία αξιολογεί εάν η επαναπροώθηση βάσει του κανονισμού Δουβλίνο θα εκθέσει ένα άτομο σε παραβιάσεις των δικαιωμάτων του. Οι επαναπροωθήσεις αιτούντων άσυλο με συνοπτικές διαδικασίες από τα ιταλικά λιμάνια της Αδριατικής έρχονται σε αντίθεση με την πολιτική αυτή.

Η Ελλάδα φέρει ευθύνη για τις άθλιες αυτές συνθήκες οι οποίες οδηγούν πολλούς ασυνόδευτους ανηλικούς μετανάστες και ενήλικους αιτούντες άσυλο να θέλουν να αναχωρήσουν για την Ιταλία ή για άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εντούτοις, με την άφιξη των μεταναστών και αιτούντων άσυλο στις ιταλικές ακτές, υπεύθυνη για την προστασία και τη μεταχείρισή τους, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο, είναι η Ιταλία. Αυτό ισχύει και κατά τη διάρκεια των ταξιδιών επιστροφής. Σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού για τους λαθρεπιβάτες και τις

αιτούντων άσυλο συνιστά σοβαρό πρόβλημα στην Ελλάδα. Παρά τα μέτρα που έλαβε προσφάτως η ελληνική κυβέρνηση για τη σύσταση ειδικών αστυνομικών μονάδων αντιμετώπισης της ρατσιστικής βίας, η απόκριση της αστυνομίας έως σήμερα υπήρξε απολύτως ανεπαρκής. Οι μετανάστες, μεταξύ των οποίων είναι ανήλικοι και αιτούντες άσυλο, μπορούν να παραμείνουν επί μήνες σε κέντρα κράτησης, ενίοτε υπό συνθήκες «σαφέστατα άθλιες», όπως τις χαρακτήρισε η αρμόδια Ευρωπαϊκή Επίτροπος για τις εσωτερικές υποθέσεις, Cecilia Malmström, τον Οκτώβριο του 2012.

Σε υπόθεση του 2011, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου έκρινε ότι η επαναπροώθηση ενός αφγανού αιτούντος άσυλο από το Βέλγιο στην Ελλάδα βάσει ευρωπαϊκής συμφωνίας (γνωστής ως ο κανονισμός

κατευθυντήριες γραμμές του Συμβουλίου της Ευρώπης για τις αναγκαστικές επιστροφές, η Ιταλία οφείλει να διασφαλίζει την ασφαλή και ανθρώπινη μεταχείριση των επιβαινόντων σε πλοία ως μέρος της διαδικασίας επιστροφών.

Η Human Rights Watch αναγνωρίζει ότι η Ιταλία έχει αναμφισβήτητο συμφέρον να ελέγχει την παράνομη μετανάστευση και δύναται νομίμως να προβαίνει σε επιστροφές σε καθορισμένες περιστάσεις. Εντούτοις, η επιβολή του νόμου στα σύνορα δεν θα πρέπει να υπερισχύει των υποχρεώσεων που υπέχει η Ιταλία, δυνάμει του εθνικού και διεθνούς δικαίου, για παροχή προστασίας σε ασυνόδευτους ανηλίκους και αιτούντες άσυλο. Η Ιταλία οφείλει να προχωρήσει άμεσα στην αναστολή των επαναπροωθήσεων με συνοπτικές διαδικασίες από τα λιμάνια της στην Αδριατική προς την Ελλάδα.

Η Ιταλία έχει υποχρέωση να διασφαλίζει ότι όλοι οι μετανάστες που εκφράζουν φόβο για ενδεχόμενη επαναπροώθηση θα υποβάλλονται σε επαρκείς ελέγχους προκειμένου να διαπιστώνεται εάν χρήζουν προστασίας και θα έχουν δυνατότητα πρόσβασης στο σύστημα χορήγησης ασύλου. Κάθε άτομο το οποίο διατείνεται ότι είναι ανήλικος θα πρέπει να γίνεται δεκτό στο ιταλικό έδαφος και θα πρέπει επίσης να έχει πρόσβαση σε ενδεδεδειγμένη διαδικασία, προκειμένου να προσδιορίζεται η ηλικία και το βέλτιστο συμφέρον του αιτούντα. Οι ΜΚΟ θα πρέπει να διαθέτουν απρόσκοπτη και πλήρη πρόσβαση σε όλους τους μετανάστες που εντοπίζονται ενώ επιχειρούν να εισέλθουν παράνομα στην Ιταλία, είτε πρόκειται για ανηλίκους είτε για ενηλίκους.

Οι ελληνικές, καθώς και οι ιταλικές αρχές οφείλουν να λάβουν κατάλληλα μέτρα με σκοπό τη διασφάλιση ικανοποιητικών συνθηκών επί των πλοίων κατά τη διάρκεια αναγκαστικών επιστροφών στην Ελλάδα. Η Ελλάδα οφείλει επίσης να διασφαλίσει ότι όλες οι επιχειρήσεις για τον εντοπισμό και τη σύλληψη παράνομων μεταναστών θα διεξάγονται κατά τρόπο σύμφωνο προς τις διεθνείς υποχρεώσεις που υπέχει η χώρα στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η χρήση βίας στο πλαίσιο τέτοιων επιχειρήσεων θα πρέπει να περιορίζεται αυστηρά στις περιπτώσεις εκείνες όπου είναι αναγκαία και αναλογική.

Συστάσεις

Προς την ιταλική κυβέρνηση

- Να διασφαλίσει ότι όλοι οι μετανάστες που επιθυμούν να υποβάλουν αίτημα ασύλου θα γίνονται δεκτοί στο ιταλικό έδαφος και θα διαθέτουν ουσιαστική δυνατότητα καταχώρησης του αιτήματός τους και παρουσίασης της υπόθεσής τους.
- Να διασφαλίσει ότι κάθε άτομο το οποίο διατείνεται ότι είναι ασυνόδευτος ανήλικος θα γίνεται δεκτό στο ιταλικό έδαφος και θα διαθέτει πρόσβαση σε ενδεδειγμένη διαδικασία προσδιορισμού της ηλικίας και του βέλτιστου συμφέροντος, καθώς και σε κηδεμόνα.
- Να εφαρμόσει βέλτιστες πρακτικές για τον προσδιορισμό της ηλικίας, με την αντιμετώπιση σε προσωρινή βάση ως ανηλίκων όσων διατείνονται ότι δεν υπερβαίνουν το 18ο έτος ηλικίας έως ότου ολοκληρωθεί η διαδικασία προσδιορισμού της ηλικίας τους και με την καθιέρωση πολυεπιστημονικής προσέγγισης η οποία δεν θα στηρίζεται αποκλειστικά στην εμφάνιση ή σε ιατρικές εξετάσεις. Σε περίπτωση διενέργειας ιατρικού ελέγχου, να στηρίζεται στη χρήση μη παρεμβατικών τεχνικών, όπως μη ακτινολογικές μέθοδοι μέτρησης της οστικής πυκνότητας και παρατηρήσεις των δοντιών.
- Να καθιερώσει διαδικασίες προκειμένου να εξακριβώνεται ότι οι ανήλικοι που ταξιδεύουν συνοδεία ενήλικου όντως συνοδεύονται από/σχετίζονται με τον εν λόγω ενήλικα, συμπεριλαμβανομένης της διεξαγωγής υποχρεωτικών χωριστών συνεντεύξεων από εξειδικευμένο προσωπικό με σκοπό τον προσδιορισμό του οικογενειακού δεσμού.
- Να μην προβαίνει σε επαναπροθήσεις ενήλικων αιτούντων άσυλο στην Ελλάδα έως ότου διαπιστωθεί ότι η εν λόγω χώρα παρέχει ουσιαστική πρόσβαση στις διαδικασίες χορήγησης ασύλου, επιδικάζει επαρκώς τις αξιώσεις των προσφύγων και προσφέρει συνθήκες υποδοχής οι οποίες συνάδουν με τα πρότυπα της ΕΕ.

- Να διασφαλίσει ότι όλοι οι μετανάστες ενημερώνονται πλήρως, σε γλώσσα την οποία κατανοούν, για τα δικαιώματά τους και τη διαδικασία που θα πρέπει να ακολουθείται για τη δίκαιη αξιολόγηση του καθεστώτος τους και των αναγκών τους.
- Να διασφαλίσει ότι όλοι οι συνοριακοί υπάλληλοι έχουν γνώση των ευρωπαϊκών κατευθυντηρίων γραμμών σχετικά με τους συνοριακούς ελέγχους στα σύνορα του Σένγκεν, οι οποίες επιτρέπουν την αναγνώριση ατόμων που χρήζουν ενδεχόμενης προστασίας.
- Να μεριμνήσει ώστε εξουσιοδοτημένες μη κυβερνητικές οργανώσεις να διαθέτουν πλήρη και απρόσκοπτη πρόσβαση σε όλους τους μετανάστες που εντοπίζονται ενώ επιχειρούν να εισέλθουν παράνομα στην Ιταλία μέσω λιμένων στην Αδριατική ή αλλού, καθώς και επαρκή χρόνο και εγκαταστάσεις για την παροχή ενημέρωσης και συνδρομής.
- Να διασφαλίσει ότι όλοι οι επαναπροωθούμενοι στην Ελλάδα μετανάστες που δεν χρήζουν διεθνούς προστασίας και που δεν αιτούνται άσυλο ενημερώνονται πλήρως, σε γλώσσα την οποία κατανοούν, για τα δικαιώματά τους και τη διαδικασία που ακολουθείται.
- Να λάβει κατάλληλα μέτρα με σκοπό τη διασφάλιση ικανοποιητικών συνθηκών επί των πλοίων κατά τη διάρκεια επαναπροωθήσεων στην Ελλάδα, μεταξύ άλλων με τον συντονισμό με τις ελληνικές αρχές, προκειμένου όλα τα πλοία που εκτελούν δρομολόγια μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας να διαθέτουν γραπτές, σαφείς και εκτελεστές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την ανθρώπινη και ασφαλή μεταχείριση των επαναπροωθούμενων.

Προς την ελληνική κυβέρνηση

Η Human Rights Watch έχει διατυπώσει εκτενείς και εμπειριστατωμένες συστάσεις για τη βελτίωση των συστημάτων επιβολής στον τομέα του ασύλου και της μετανάστευσης σε τέσσερις άλλες κύριες εκθέσεις της. Σε άμεση συνάφεια με την παρούσα έκθεση, η Human Rights Watch συνιστά στην Ελλάδα:

- Να λάβει κατάλληλα μέτρα με σκοπό τη διασφάλιση ικανοποιητικών συνθηκών επί των πλοίων κατά τη διάρκεια επαναπροωθήσεων στην Ελλάδα, μεταξύ άλλων με τον συντονισμό με τις ιταλικές αρχές, προκειμένου όλα τα πλοία που εκτελούν

δρομολόγια μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας να διαθέτουν γραπτές, σαφείς και εκτελεστές κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με την ανθρώπινη και ασφαλή μεταχείριση των επαναπροωθούμενων.

- Να διασφαλίσει ότι όλες οι επιχειρήσεις για τον εντοπισμό, τη σύλληψη και την κράτηση παράνομων μεταναστών διεξάγονται κατά τρόπο σύμφωνο προς τις διεθνείς υποχρεώσεις που υπέχει η Ελλάδα στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η χρήση βίας στο πλαίσιο τέτοιων επιχειρήσεων θα πρέπει να περιορίζεται αυστηρά στις περιπτώσεις εκείνες όπου είναι αναγκαία και αναλογική. Η υπερβολική χρήση βίας θα πρέπει να επισείει πειθαρχικές κυρώσεις και, όπου κρίνεται απαραίτητο, να διώκεται ποινικά.
- Να διατηρεί διαύλους επικοινωνίας με συναφείς μη κυβερνητικές οργανώσεις που δραστηριοποιούνται σε ελληνικές πόλεις-λιμάνια και να τις τηρεί ενήμερες για ενδεχόμενες επαναπροωθήσεις μεταναστών από ιταλικές πόλεις-λιμάνια, προκειμένου οι εν λόγω οργανώσεις να μπορούν να παρέχουν ενημέρωση και συνδρομή σε επαναπροωθούμενα άτομα σε ό,τι αφορά τα δικαιώματά τους και τις διαδικασίες που ακολουθούνται.
- Να διασφαλίσει ότι όλα τα άτομα που επαναπροωθούνται από την Ιταλία υποβάλλονται σε έλεγχο, προκειμένου να εξακριβώνεται εάν πρόκειται για ασυνόδευτους ανηλίκους. Όλα τα επαναπροωθούμενα άτομα θα πρέπει να έχουν ουσιαστική δυνατότητα υποβολής αιτήματος άσυλου στην Ελλάδα.
- Να ενημερώνει τις ιταλικές αρχές κάθε φορά που οι ελληνικές αρχές εντοπίζουν επαναπροωθούμενα άτομα που χρήζουν προστασίας, συμπεριλαμβανομένων ασυνόδευτων ανηλίκων, και να παρέχουν σχετική ενημέρωση με σκοπό τον εντοπισμό των κενών στις ακολουθούμενες από την Ιταλία διαδικασίες, οι οποίες κατέστησαν δυνατή την επαναπροώθηση.
- Να βελτιώσει άμεσα τις συνθήκες κράτησης και να προχωρήσει στην άμεση δημιουργία ανοικτών κέντρων υποδοχής για αιτούντες άσυλο, οικογένειες με παιδιά και ασυνόδευτους ανηλίκους. Η κράτηση αιτούντων άσυλο και ανηλίκων θα πρέπει να χρησιμοποιείται μόνον ως μέτρο εσχάτης ανάγκης και μόνον εφόσον δεν είναι δυνατή η αποτελεσματική εφαρμογή εναλλακτικών μεθόδων αντί της κράτησης.

Προς την Ευρωπαϊκή Ένωση

- Μέσω της Γενικής Διεύθυνσης Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, να αξιολογήσει τον βαθμό συμμόρφωσης της Ιταλίας προς τις υποχρεώσεις που υπέχει δυνάμει της περιφερειακής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας και νομολογίας στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένου του κανονισμού «Δουβλίνο II», και να ενεργήσει δεόντως προκειμένου να υπενθυμίσει στην Ιταλία τις υποχρεώσεις που έχει αναλάβει.
- Να προβεί σε περαιτέρω μεταρρύθμιση του κανονισμού «Δουβλίνο II», ώστε:
 - » να λαμβάνεται υπόψη η δίκαιη κατανομή των βαρών μεταξύ των χωρών μελών που διαθέτουν επί της ουσίας κοινά πρότυπα και διαδικασίες ασύλου, με την καθιέρωση, για παράδειγμα, κοινής ευρωπαϊκής εξέτασης συγκεκριμένου αριθμού υποθέσεων εντός της ΕΕ.
 - » να αποδίδεται μεγαλύτερη βαρύτητα στο πλήθος παραγόντων που ενδέχεται να συνδέουν έναν αιτούντα άσυλο με ένα κράτος, αντί της βαρύτητας που επί του παρόντος αποδίδεται στη χώρα πρώτης άφιξης να αποφαινεται για το κράτος που είναι υπεύθυνο για την εξέταση των αιτημάτων ασύλου. Τέτοιου είδους δεσμοί υπερβαίνουν τους οικογενειακούς δεσμούς που αναγνωρίζονται στον κανονισμό «Δουβλίνο II», εμπειρικλείοντας ευρύτερες οικογενειακές σχέσεις (ειδικότερα σε περιπτώσεις επανένωσης ασυνόδευτου ανηλίκου μετανάστη με μέλη της οικογένειας πλην των γονέων ή κηδεμόνων), δεσμούς με κοινότητες, ενδεχόμενη προηγούμενη διαμονή, τη γλώσσα, τις επαγγελματικές δεξιότητες που ενδέχεται να ζητούνται σε μία χώρα έναντι μίας άλλης, καθώς και την προσωπική προτίμηση του αιτούντα, θεμιτός παράγοντας που θα πρέπει να συνεκτιμάται.

Προς το Συμβούλιο της Ευρώπης

- Ο Επίτροπος για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα οφείλει, σε συνέχεια της επίσκεψής του τον Ιούλιο του 2012 στην Ιταλία και της έκθεσης του Σεπτεμβρίου του 2012, να συνεχίσει να παρακολουθεί την κατάσταση και να ασκεί πιέσεις προς τις ιταλικές

αρχές με σκοπό την αναστολή των αυτόματων επαναπροωθήσεων από τα λιμάνια της Αδριατικής στην Ελλάδα.

Προς τα Ηνωμένα Έθνη

- Ο Ειδικός Εισηγητής για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα των Μεταναστών οφείλει να διασφαλίσει ότι η τελική έκθεση σχετικά με τα ανθρώπινα δικαιώματα των μεταναστών στα σύνορα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία αναμένεται να δημοσιευθεί τον Ιούνιο του 2013, θα επαναλαμβάνει την έκκληση του Οκτωβρίου του 2012 προς την Ιταλία για απαγόρευση της πρακτικής των άτυπων επαναπροωθήσεων με συνοπτικές διαδικασίες στην Ελλάδα.
- Η Ύπατη Αρμοστεία για τους Πρόσφυγες οφείλει να συνεχίσει τη στενή συνεργασία της με τις ιταλικές και τις ελληνικές αρχές με σκοπό τη διασφάλιση πρόσβασης σε άσυλο για τους ενήλικους και ανηλίκους αιτούντες άσυλο και κατάλληλων μέτρων προστασίας, συμπεριλαμβανομένου του προσδιορισμού της ηλικίας και του βέλτιστου συμφέροντος, για τους ασυνόδευτους ανηλίκους.
- Το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων οφείλει να ζητήσει ενημέρωση, αφενός, από την ιταλική κυβέρνηση σχετικά με τις συνοριακές πρακτικές επιβολής του νόμου στα λιμάνια της Αδριατικής, συμπεριλαμβανομένων των αυτόματων επαναπροωθήσεων στην Ελλάδα, κατά τον δεύτερο κύκλο αξιολόγησης της Ιταλίας στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Περιοδικής Επιθεώρησης του 2014, και, αφετέρου, από την ελληνική κυβέρνηση σχετικά με τα μέτρα που έχουν ληφθεί με σκοπό τη μεταρρύθμιση των συστημάτων χορήγησης ασύλου και κράτησης μεταναστών, κατά τον δεύτερο κύκλο αξιολόγησης της Ελλάδας στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Περιοδικής Επιθεώρησης του 2016.

Προς τις ιδιωτικές ακτοπλοϊκές εταιρείες

- Να υιοθετήσουν γραπτές, σαφείς και επαληθεύσιμες οδηγίες προς τους πλοίαρχους και το πλήρωμα σε ό,τι αφορά τον κατάλληλο τρόπο φιλοξενίας και μεταχείρισης όλων των υπό επαναπροώθηση μεταναστών, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες οδηγίες του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού για τους λαθρεπιβάτες.

- Προκειμένου να αποφεύγεται ενδεχόμενη συνέργεια στην παραβίαση των δικαιωμάτων ασυνόδευτων ανηλίκων μεταναστών, να υποδεικνύουν στους πλοιάρχους να αμφισβητούν κάθε αίτημα των ιταλικών αρχών για επαναπρώθηση με συνοπτικές διαδικασίες ατόμων τα οποία φαίνονται να είναι ασυνόδετοι ανήλικοι και να ζητούν γραπτή βεβαίωση ότι οι εν λόγω ανήλικοι έχουν υποβληθεί σε ελέγχους σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα.